

Kultur- og kirkedepartementet
P.b. 8030 Dep

0030 OSLO

Deres ref.:

Vår ref.: NFD-057-06

Dato: 26. mai 2006

Høring vedr. ratifikasjon av UNESCOs konvensjon om vern av den immaterielle kulturarven

Vi viser til invitasjon til høring vedrørende ratifikasjon av UNESCOs konvensjon om vern av den immaterielle kulturarven, gjort tilgjengelig på Kirke- og kulturdepartementets internettside, samt vår e-post sendt 30. april d.å., og beklager at dette innspillet kommer noe sent i forhold til høringsfristen.

Som meldt pr e-post ser Norsk Folkemusikk- og Danselag (NFD) det som svært positivt at det nå legges opp til at Norge skal ratifisere denne konvensjonen. Det er imidlertid en del forhold i tilknytning til oppfølging og virkning av en slik ratifikasjon vi ønsker å kommentere nærmere.

Bakgrunn

Norge har rike tradisjoner på området immateriell kulturarv innen musikk og dans. Norge alene, og også sammen med de øvrige nordiske landene, har en svært rik arv av levende muntlig tradert musikk og dans. I kulturmeldingen fastslår departementet at det er fellesskapets ansvar å verne, forvalte og videreføre denne kulturarven:

Noreg er åleine om å kunna verna, forvalta, og føra vidare den norske folkemusikken og folkedansen. Det er ei viktig oppgåve å syta for at denne kulturressursen er tevlefør i eit moderne, profesjonelt kulturliv. Folkemusikken har dei siste tiåra fått fleire utøvarar på høgt nivå, fleire arenaer og større publikum, og det skjer nytenking når det gjeld formidlings- og samversformer. Det er behov for meir samla innsats for å styrkja grunnlaget for produksjon og formidling. Interesse for og rekrutteringa innanfor folkedansen har derimot gått tilbake, og dette stiller folkedansmiljøa overfor særskilde utfordringar. [St.meld. nr. 48 (2002-2003), Kap 7.8 Folkemusikk og folkedans, side 130]

NFD er enig med departementet i at det er stort behov for å likestille materiell og immateriell kulturarv, og vi ser departementets arbeid med UNESCOs konvensjon om vern av den immaterielle kulturarven som et ledd i å ta dette ansvaret. Gjennom oppfølging av kulturmeldingen, og gjennom arbeid med å få frem kandidater til listen over menneskehetens immaterielle kulturarv, vil dette ytterligere bli bevisstgjort her i Norge.

Vi er videre enig i at behovet for denne oppmerksomheten er særlig viktig for ikke-vestlige land, som i dag er "råvareleverandører" bl.a. innen musikk og design – uten at man får noe tilbake av den økonomien som genereres av slik viderebruk. Norsk Folkemusikk- og Danselag ser det som et svært positivt signal fra KKD at man nå ønsker å være raskt ute med selve ratifiseringen for å være med i den tidlige fasen for utarbeidelse av nærmere retningslinjer m.v., særlig begrunnet ut fra ønsket om å støtte behovene som kan fremkomme fra ikke-vestlige land.

Norges oppfylging av nasjonale forpliktelser

Med bakgrunn i Norsk kulturråds rapport nr 27, *Om folkemusikk og folkedans i det seinmoderne Noreg* (Georg Arnestad, 2001), behandlingen av folkemusikk og folkedans i den siste kulturmeldingen, *Kulturpolitikken fram mot 2014* (St.meld. nr. 48, 2002-2003), samt stortingets videre behandling av denne

Norsk Folkemusikk- og Danselag

LANDSLAG FOR SLÅTTESPEL, KVEDING OG BYGDEDANS

Besøksadresse: Kirkegaten 20 - Postadresse: Postboks 440 Sentrum, N - 0103 Oslo - Tlf: (+47) 22 00 56 90 - Faks: (+47) 22 42 32 08
Bankkonto: 2890.20.80491 - Organisasjons.nr: 974 233 592 - Internett: www.nfd.no - E-post: nfd@folkogdans.no

Tilslutta: NORDISK FOLKEMUSIKKOMITE - EUROPEAN NETWORK OF TRADITIONAL MUSIC AND DANCE

NFD driv: NORSK FOLKEMUSIKKFORMIDLING - NORSK FOLKEMUSIKKATALOG - ÅRINN internasjonal festival for trad. folkemusikk og dans

(Innst.S.nr.155, 2003-2004), ligger det godt til rette for en offensiv styrking av arbeidet for folkemusikk og folkedans i Norge som en viktig del av verdens immaterielle kulturarv. Det er NFDs klare oppfatning at det er gjennom dokumentasjon, bruk og videreføring – på alle nivåer – at en best tar vare på de muntlige tradisjonene knyttet til folkemusikk og folkedans.

Vi ser i denne sammenheng følgende hovedområder der det vil være behov for videre innsats, for å sikre disse kulturuttrykkene – på egne premisser – for fremtiden:

- a) De innledende formuleringene om folkemusikk og folkedans i siste kulturmelding (se ovenfor), som fikk bred støtte under Stortingets behandling av meldingen, kan stå som formulering for en overordnet politikk for området.
- b) Dersom det skal utpekes eller opprettes særskilt kompetent/ -e organ for den immaterielle kulturarven i Norge, er det viktig at utøvere og tradisjonsbærere innen folkemusikk og folkedans er representert. Det er også viktig at interessene tilknyttet instrumentbygging og -vedlikehold blir ivarettatt i denne sammenheng. NFD varsler at vi ønsker å bli hørt i sammenheng med etablering av et slikt/ slike organ, og bistår gjerne med forslag til kompetente medlemmer.
- c) Det er viktig at utdanningsinstitusjonene som har tilbud innen folkemusikk i Norge gis gode arbeidsforhold og at skolene kan utdanne utøvere som ivaretar mangfoldet i musikken og den muntlige tradisjonsoverføringen. Studiene må legges opp med rammer slik at en kan hente inn eksterne instrumentallærere/ læremestere etter behov – for å kunne gi et godt tilbud og utdanning innen ulike tradisjoner – på sjangerens premisser.

NFD ser det videre som avgjørende viktig at det nå utvikles formaliserte studietilbud for utøvende folkedans på høyskole/ universitetsnivå, i tillegg til tilbudet som nå gis ved NTNU i Trondheim. Det er viktig at dette blir en utdanning på høyt kunstnerisk nivå, at det utvikles på folkedansens premisser, og at mangfoldet av tradisjoner blir ivarettatt. NFD ser det som en fordel at en slik utdanning legges til Ole Bull Akademiet – parallelt med spelemanns- og kvedarskolen/ utøvende tradisjonsmusikk. Samtidig bør et slikt tilbud etableres med faglig forankring/ kontakt med den øvrige danseutdanningen i Norge. En slik faglig tilknytning vil gi miljøene verdifull faglig kontakt og gi viktige innspill til koreografiutdanningen, legge til rette for å gi studentene ved folkedansutdanningen tilbud i generell dansekunnskap/ historie, og kunne sikre større kunnskap om og forståelse for tradisjonell norsk dans i den øvrige utdanningen for dansere, dansepedagoger og koreografer.

Det er videre viktig at det finnes frem til tilpassede løsninger for utdanning av instrumentmakere.

- d) i) Etablering og utbygging av en Riksscene for folkemusikk og folkedans, nært tilknyttet en videreutvikling av Den norske Folkemusikkscena og Norsk folkemusikkformidling, vil bli viktig for å sikre bruk og videreføring/ formidling av folkemusikk og folkedans i Norge.

ii) NFD er godt kjent med arbeidet i WIPO for å få frem et internasjonalt verktøy som gir bedre beskyttelse for tradisjonell kunnskap og tradisjonelle uttrykk, som er forpliktende for medlemslandene. Vi har tidligere påtalt overfor Kulturdepartementet at begrepet "folklore" er lite egnet som betegnelse på den tradisjonelle folkemusikken og folkedansen vi kjenner i Norge (jfr brev herfra datert 18. juni 1998, KKDs ref.: 98 / 1945 KU / KU1 Mha:emt).

Dette arbeidet i WIPO tar imidlertid svært lang tid. Norge har – som ovenfor anført – stor bredde og variasjon av muntlige tradisjoner innen folkemusikk og folkedans. Dette parallelt med at vi også har et velutviklet system innen rettighetsområdet, setter Norge i en posisjon der vi har mulighet til å prøve ut en modell for beskyttelse av tradisjonell folkemusikk. NFD har derfor en tid arbeidet med utvikling av en norsk lovregulering på dette området. Arbeidet foregår i samarbeid med Musikernes fellesorganisasjon (MFO). Ideen til en slik lovregulering har bred støtte i folkemusikkmiljøet, og dette arbeidet skjer også i forståelse med Nordisk folkemusikkomite, som er et samarbeidende organ for nordiske folkemusikk- og folkedansorganisasjoner.

Utkast til en slik lov vil foreligge fra NFD og MFO med det aller første, og det er vårt håp at Norge med en slik lovregulering kan gå foran og prøve ut en mulig løsning for den ikkevernede, tradisjonelle folkemusikken.

- iii) I vårt hørings svar på utredning om dokumentasjon og formidling av norsk pop- og rockhistorie (jfr brev herfra datert 17. juni 2005, KKDs ref.: 2000/03739 KU/ KU1 DAN:pbp) sa vi bl.a.:

Det er [derfor] åpenbart for Norsk Folkemusikk- og Danselag at norsk musikkliv samlet sett vil være tjent med at et bredest mulig fagmiljø tilknyttet kompetanse innen arkiv og

dokumentasjon samlokaliseres på Solli plass. Dette forutsetter imidlertid at de ulike sjangerarkivene beholdes/ utvikles som autonome enheter med nærhet til sine respektive sjangermiljø.

I tilknytning til dette ville det være gunstig om det ble lagt til rette for at samlingene i den store floraen med lokale og regionale arkiv på folkemusikkområdet, sammen med de to nasjonale institusjonene, Norsk folkemusikksamling i Oslo og RFF-senteret i Trondheim, ble satt i stand til å utvikle felles system for oversikt og utveksling av materiale i sine samlinger. Dersom det er av interesse bidrar gjerne NFD med våre vurderinger av disse spørsmålene.

Den tradisjonelle folkemusikken og folkedansen i Norge er ikke et stivnet kulturelt uttrykk, men en levende kunstnerisk uttrykksform i kontinuerlig utvikling. Som ovenfor anført er det vår holdning at det er gjennom aktiv bruk og videreføring at den levende tradisjonen best ivaretas. Dette må gjøres både gjennom rekruttering, opplæring og utdanning, gjennom breddeaktivitet og egendeltakelse, og gjennom å stimulere til høyt kunstnerisk og profesjonelt nivå. Derfor vil en lang rekke tiltak og virkemidler innen ulike politikkområder kunne bidra til gode vilkår for den tradisjonelle folkemusikken og folkedansen i Norge. Dette gjelder tiltak både innen kunst- og kulturpolitikken, næringspolitikken, utdannings- og opplæringspolitikken, samt kommunal- og regionalpolitikken. (Jfr. for øvrig vedlagte SAMSTEMT-dokumenter.)

Norsk Folkemusikk- og Danselag ser frem til at UNESCO-konvensjonen om vern av den immaterielle kulturarven nå ratifiseres av Norge, og vi stiller oss med dette til rådighet i forhold til departementets videre arbeid med nærmere retningslinjer samt oppfølging av de nasjonale forpliktelsene tilknyttet konvensjonen.

Med vennlig hilsen
Norsk Folkemusikk- og Danselag

Åshild Vetrhus
styreleder

Jan Lothe Eriksen
daglig leder